

Vzorce výsledku u zvýhodněných a znevýhodněných žáků

Mají žáci ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí jiné silné a slabé stránky v řešení problémů než žáci ze zvýhodněnějších prostředí po započtení jejich celkových rozdílů ve výsledcích?

Žáci, u nichž alespoň jeden z rodičů zastává kvalifikované povolání, obecně mají stejný vzorec výsledku ve statických a interaktivních otázkách jako žáci, jejichž rodiče pracují v částečně kvalifikovaných nebo nekvalifikovaných povoláních. A vzorec výsledku podle kontextu problému je v těchto dvou skupinách také podobný. Existují mírné rozdíly podle formátu odpovědi, protože žáci ze zvýhodněných prostředí mají relativně méně práce s otázkami vyžadujícími konstruovanou odpověď, zatímco znevýhodnění žáci si vedou lépe v otázkách s možností volby odpovědi. Všechny tyto analýzy započítávají obtížnost otázek ([Tabulky V.4.18a](#), [V.4.18c](#), [V.4.18d](#) a [V.4.18e](#)).

Když se podíváme na profil výsledků v otázkách měřících čtyři postupy řešení problémů, jsou největší rozdíly ve výsledcích související s povoláním rodičů u otázek měřících postupy „zkoumání a porozumění“ a „znázorňování a formulování“ ([Obrázek V.4.12](#) a [Tabulka V.4.18b](#)). To jsou otázky související se získáváním poznatků a zpracováním abstraktních informací. Naopak rozdíly ve výsledcích v otázkách na „plánování a provádění“ a „sledování a posuzování“ nejsou tak markantní.

U otázek na „zkoumání a porozumění“ je větší než očekávaný rozdíl ve výsledcích u žáků s nižším a vyšším statusem zejména v Itálii, Singapuru, Rakousku, Kanadě a USA. V těchto zemích je poměr šancí u otázek na zkoumání a porozumění (míra pravděpodobnosti úspěchu v těchto otázkách v porovnání se všemi ostatními otázkami) více než 1,2krát větší u žáků s vyšším statusem než u žáků s nižším statusem. Podle stejného měření je v Chile, Brazílii, Švédsku a Uruguayi rozdíl ve výsledcích v otázkách na „znázorňování a formulování“ významně větší než v průměru u ostatních otázek.

U otázek na „plánování a provádění“ je rozdíl ve výsledcích mezi žáky s vyšším a nižším statusem v Šanghaji (Čína), Turecku, Rakousku, Hongkongu (Čína), Kanadě, Singapuru, Itálii a Chile 1,15 až 1,20krát menší (nebo 0,83 až 0,87krát větší) než u zbývajících otázek. V těchto zemích a ekonomických celcích žáci s nižším statusem významně dohánějí rozdíl v otázkách zaměřených na stanovení cíle a návrh a uskutečnění nějakého plánu. V zadání těchto úkolů se často objevují konkrétní akční slovesa, jako je „koupit“, „jít do“ a další, která žáky explicitně vybízí k interakci se systémem nebo zařízením, na rozdíl od otázek na „znázorňování a formulování“, kde je úkol abstraktnější (např. „doplněte diagram“).